

Sygn. akt I ACa 508/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia SA Mieczysław Brzdąk

Sędziowie SA Joanna Naczyńska (spr.)

SA Lucyna Morys - Magiera

Protokolant :	Mateusz Dejas
---------------	---------------

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2021 r.

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko M. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 28 lutego 2019 r., sygn. akt I C 555/16,

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uchyla w całości nakaz zapłaty wydany w sprawie przez Sąd Okręgowy w Częstochowie w dniu 21 listopada 2016 r. oznaczony sygn. I Nc 365/16 i oddala powództwo;

b) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 5 417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych z tytułu kosztów procesu;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

3) nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 3 805 (trzy tysiące osiemset pięć) złotych z tytułu opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwana została zwolniona.

SSA Joanna Naczyńska SSA Mieczysław Brzdąk SSA Lucyna Morys-Magiera

Sygn. I ACa 508/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) SA w W. przeciwko M. G. o zapłatę utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd w postępowaniu nakazowym w dniu 21 listopada 2016r. (sygn. akt I Nc 365/16) w części nakazującej pozwanej, aby zapłaciła powodowi 76.097,74zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24 maja 2016 r.; w pozostałym zakresie nakaz zapłaty uchylił i oddalił powództwo. Nadto, zasądził od pozwanej na rzecz powoda 7.771,21 zł z tytułu kosztów procesu i nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Częstochowie 240 zł z tytułu kosztów sądowych, od uiszczenia których powódka była zwolniona.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, że

Pozwana M. G. ma 36 lat. Od 2006r. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w udzielaniu kredytów. Na cele prywatne zawarła co najmniej dziewięć umów o kredyt w różnych bankach. Jej łączne zadłużenie z tytułu tych umów przenosi 2.600.000zł. Utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę, wnoszącego 1.310 zł miesięcznie.

22 kwietnia 2009r. pozwana zaciągnęła w (...) Bank SA umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) w kwocie 322.000zł w celu sfinansowania zakupu i remontu lokalu mieszkalnego nr (...) położonego C. przy ulicy (...) oraz zakupu garażu jednostanowiskowego nr (...). Kredyt miał być waloryzowany w walucie franka szwajcarskiego (CHF) - pozwana miała spłacić równowartość 113.580,24 CHF w złotychkach, w 540 równych ratach. Jako, że pozwana nie miała środków na pokrycie wkładu własnego, jednym z zabezpieczeń spłaty kredytu było ubezpieczenie niskiego wkładu u powoda na 36 miesięczny okres ubezpieczenia, na warunkach określonych umową zawartą 25 maja 2007r. między powodem a (...) Bankiem SA z siedzibą w W. (obecnie (...) SA). Umowa ta przewidywała udzielenie Bankowi ochrony ubezpieczeniowej w sytuacji braku spłaty przez pozwaną części kredytu. Wypłata odszkodowania miała nastąpić w wysokości poniesionej szkody ustalonej w przeliczeniu na złote polskie według kursu sprzedaży Banku w dacie wypłaty odszkodowania. Zgodnie z umową o kredyt Bank pobierał od pozwanej koszty ubezpieczenia kredytu.

Kredyt został uruchomiony 22 kwietnia 2009r. Suma kredytu była wyrażona w CHF i określona na podstawie kursu kupna waluty CHF według tabeli kursowej (...) Banku SA z dnia i godziny uruchomienia kredytu. Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Banku w oparciu o stawkę LIBOR – 3M i marżę Banku. Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku SA, obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:30. Pozwana spłacała kredyt przez okres 5 lat. Pismem z 20 lipca 2014r. została wezwana do zapłaty wymagalnego zadłużenia wynoszącego 855,92 CHF. W kolejnym piśmie z 11 sierpnia 2014r. ponownie została wezwana do zapłaty wymagalnego zadłużenia, które wówczas wynosiło już 857,43CHF, a jednocześnie wypowiedziano jej umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia.

13 października 2014r. mBank, powołując się na wypowiedzenie pozwanej umowy kredytu, zwrócił się do powoda o wypłatę odszkodowania w wysokości 17 672, 65 CHF. Powód wypłacił mBankowi w dniu 11 lutego 2016r. odszkodowanie w wysokości 82.487,56 zł, na które złożyła się kwota 17.317,40 CHF z tytułu niezapłaconego i wymagalnego kapitału niskiego wkładu, 355,25 CHF z tytułu wymagalnych i niezapłaconych odsetek umownych od zadłużenia przeterminowanego naliczonych do dnia sporządzenia zgłoszenia szkody, 2.415,40 CHF z tytułu odsetek od zadłużenia przeterminowanego naliczonych od dnia zgłoszenia szkody, tj. od 13 października 2014 r. do 10 lutego 2016r. Tej też kwoty - 82.487,56 zł, powód dochodzi w sprawie, w ramach regresu od pozwanej.

Posiłkując się opinią biegłego z zakresu ekonomii i rachunkowości, Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie trwania umowy, przy uwzględnieniu średniego kursu walut w NBP – CHF, obowiązującego w dacie zawierania umowy, tj. 22 kwietnia 2009r. (2,9724zł), pozwana spłaciła na poczet wkładu własnego 5.193,41 CHF. Jako, że wkład własny stanowił 20% wartości udzielonego kredytu, czyli 21.665,99 CHF, do uzupełnienia wkładu własnego przy wypowiedzeniu umowy brakowało 16.472,58 CHF. Odsetki za opóźnienie od zgłoszenia szkody, tj. od 13 października 2014r. do dnia przyznania odszkodowania, tj. do 10 lutego 2016r. liczone według średniego kursu walut w NBP wyniosły 2.316,99CHF. W dacie wypłaty odszkodowania, tj. 11 lutego 2016r. w NBP obowiązywał kurs CHF w wysokości

4,0541zł. Należne powodowi odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego wynosiło 76.097,74zł (16 472,58 CHF x 4.05 = 66 713, 94 zł, oraz 2316,99 CHF x 4.05 = 9383,80 zł).

Sąd Okręgowy, dokonując oceny prawnej powyższych ustaleń:

Przyjął, że postanowienia zawartej przez pozwaną umowy o kredyt, normujące sposób przeliczania wypłaty i spłat kredytu naruszały w sposób istotny równowagę stron umowy, godząc rażąco w interes pozwanej, jako konsumenta, dlatego stanowiły klauzule niedozwolone. Zastosowanie spreadu, będącego różnicą pomiędzy niższą ceną kupna a wyższą ceną sprzedaży danej waluty, czyli dwóch różnych kursów ustalania walut, skutkowało tym, że kredyt wypłacony w walucie polskiej, a następnie ustalony w walucie obcej według kursu niższego (kursu kupna), już z chwilą jego wypłaty stawał się kredytem w kwocie wyższej (bez zmiany kursu samej waluty), a suma rat ustalonych według kursu wyższego była wyższa od obliczonej i obowiązującej przy wypłacie kredytu. Odwołując się do art. 385¹ k.c., który wdrożył do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L95) i wypracowanego przy stosowaniu tej dyrektywy orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Sądu Najwyższego (SN), Sąd Okręgowy przyjął, że po wyeliminowaniu postanowień nieuczciwych (niedozwolonych) umowa powinna nadal obowiązywać, ponieważ jest to prawnie możliwe (uzasadnienie wyroku SN z 14 lipca 2017r., II CSK 803/16 i powołane tam orzecznictwo). Uznał, że abuzywność spreadu nie spowodowała nieważności całej umowy, lecz uzasadniała przeliczenie wzajemnych świadczeń (wypłat i wpłat) w oparciu o średni kurs waluty w NBP w dacie zawierania umowy i dacie wypłaty odszkodowania. Tak ustalone odszkodowanie w ocenie Sądu Okręgowego znajdowało podstawę w regulacji art. 828 § 1k.c., zgodnie z którym o ile nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania.

Przytoczył art. 69 ust 1 i 2 pkt 4a) ustawy prawo bankowe (pr.bank.) stanowiące, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu, a także, że umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności, w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie, którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Stwierdził, że przywołane przepisy są podstawą prawną zawierania także umów indeksowanych do waluty obcej, a odwołanie się przez strony w umowie do kursów walut wynikających z analizy wartości rynkowej danej waluty co do zasady jest dopuszczalne.

Stwierdził, że pozwana nie wykazała, by Bank, zawierając z nią umowę kredytu działał w złej wierze (nielojalnie i z naruszeniem zasady rzetelności zawodowej), ani by postanowienia umowy kredytu stawiły pozwaną w niekorzystnej sytuacji już w momencie jej podpisania. Zauważył, że pozwana miała świadomość ryzyka zmiany kursu walut. Podkreślił, że kredytobiorca biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waluty waloryzacji tego kredytu. Podobne ryzyko ponosi kredytodawca, który wprawdzie ma osiągnąć tylko zwrot kwoty udzielonego kredytu z odsetkami, ale w razie zawarcia klauzuli walutowej może poszczególne raty mieć większe po przeliczeniu, albo mniejsze, zależnie od różnic kursowych (wyrok SN z 24 maja 2012r. II CSK 429/11 LEX nr 1243007, M.Pr.Bank. 2013/9/20-25). Pozwana wprawdzie zawarła umowę kredytu jako konsument, niemniej poziom jej świadomości i wiedzy co do skutków zawarcia umowy kredytu był porównywalny do profesjonalisty, ponieważ od 2006r. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w udzielaniu różnego rodzaju kredytów, a więc problematyka, będąca przedmiotem sporu stanowiła przedmiot jej zawodowej pracy. W konsekwencji czego przyjął, że pozwana nie

może się zasłaniać nieznajomością, bądź niezrozumieniem treści umowy, w tym niezrozumieniem istoty ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

Podkreślił, że ubezpieczenie niskiego wkładu własnego jest prawnie dopuszczalnym sposobem zabezpieczenia spłaty kredytów oraz, że pozwana na taki sposób zabezpieczenia zgodziła się z pełnym rozeznaniem. Stwierdził, że postanowienia umowy, normujące zabezpieczenia spłaty kredytu nie zawierały niejasnych czy niezrozumiałych zapisów. Ważąc na wiedzę i doświadczenie zawodowe powódki, jak i jej doświadczenie osobiste wynikające z zawarcia co najmniej dziewięciu innych umów o kredyt, przyjął, że nie sposób uznać, by Bank wykorzystał silniejszą pozycję, a w konsekwencji uznać zawartą przez pozwaną umowę o kredyt za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, a przez to nieważną.

Za uprawnione uznał wystąpienie przez Bank do powoda o wypłatę odszkodowania, odpowiadającego różnicy pomiędzy wymaganym przez Bank wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem faktycznie wniesionym przez kredytobiorcę. Stwierdził, że pozwana zaprzestała spłacać kredyt, a wniesione przez nią spłaty nie pokryły wkładu własnego, który stanowił 20% wartości kredytu. Wyjaśnił, że art. 828 § 1 k.c. nie stwarza domniemania, że suma odszkodowania wypłaconego przez zakład ubezpieczeń odpowiada zakresowi odpowiedzialności osoby, która wyrządziła szkodę, lecz nakłada obowiązek zrekompensowania szkody do jej rzeczywistej wysokości. Obliczył, że brakujący wkład wynosił 16.472,58 CHF, przyjmując, że szkodę w rozumieniu art. 361 k.c. stanowi przeliczona po średnim kursie CHF w NBP obowiązującym w dacie wypłaty odszkodowania, czyli 11 lutego 2016 r. (4,05zł) równowartość tej kwoty, czyli **66.713,94 zł** (16 472,58 CHF x 4,05zł).

Odwołując się do regulacji art. 454 § 1 zd. 2 k.c. podkreślił, że obowiązkiem pozwanej było spełnienia świadczenia pieniężnego, a skutkiem naruszenia tego obowiązku jest odpowiedzialność nie tylko za spełnienie świadczenia głównego, które na podstawie art. 828 k.c. przeszło na powoda, ale również za zapłatę odsetek za opóźnienie w zapłacie za okres od 13 października 2014r. do 10 lutego 2016r., przy zachowaniu takich samych zasad przeliczania, a zatem przy zastosowaniu średniego kursu NBP. Odsetki te wyniosły 2 316,99 CHF, stanowiąc równowartość **9.383,80 zł**.

Konkluzje te legły u podstaw przyjęcia przez Sąd Okręgowy zasadności regresowego żądania przez powoda od pozwanej zapłaty 76.097,74zł (66 713,94 zł + 9 383,80zł). Za nieudowodnione Sąd Okręgowy uznał żądanie zapłaty równowartości 355,25 CHF z uwagi na brak wykazania podstawy jej naliczenia. W oparciu o art. 496 k.p.c., zgodnie z którym - po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu - Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Częstochowie sygn. akt I Nc 365/16 z 21 listopada 2016r. w części zasadzającej od pozwanej na rzecz powoda 76.097,74zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7% (tj. w wysokości równej sumie referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych) w stosunku rocznym, liczonymi od 24 maja 2016r., a w pozostałym zakresie nakaz zapłaty uchylili i oddalili powództwo, jako nieudowodnione. Wskazał, że materialnoprawną podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowią: art. 828 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. i art. 69 ust 1 i 2 pkt 4a) pr.bank., a w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie, które zasądzono od terminu określonego w wezwaniu do zapłaty z 5 maja 2016r. - art. 481 k.c. Rozdzielając stosunkowo, w oparciu o art. 100 k.p.c. koszty procesu, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda z tego tytułu 7.771,21zł, przy przyjęciu, że powód wygrał proces w 92.25 %, a pozwana - w 7.75 % oraz, że powód poniósł opłatę od pozwu: 1032zł, zaliczki na wynagrodzenie biegłego: 1500zł, 571,66zł, 358zł i koszty zastępstwa procesowego: 5417 zł, razem 8.879,16zł, a pozwana poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5417 zł. Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach sądowych, uwzględniając wynik procesu nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Częstochowie 240zł z tytułu kosztów sądowych, od uiszczenia których pozwana przy wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty była zwolniona.

Apelację od wyroku wniosła pozwana, domagając się jego zmiany przez uchylenie wydanego przeciwko niej nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenia od powoda na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje. Zarzuciła Sądowi Okręgowemu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że:

- że kwota udzielonego jej kredytu była wyrażona w CHF, podczas gdy wykładnia § 1 ust. 2 umowy o kredyt i wskazana w nim w sposób jednoznaczny kwota 322 000zł oraz § 1 ust. 3a) umowy i wskazana w nim informacyjnie kwota 113 580,24 CHF, z porównaniem tej wartości z treścią zaświadczenia wydanego przez (...) SA w dniu 31 marca 2017 r., w którym jako saldo kredytu wskazano 111 805,56 CHF prowadzi do wniosku, że kwota uruchomionego kredytu wyrażona była zgodnie z prawem bankowym (art. 69 ust. 1 pr.bank.) wyłącznie w polskich złotych;
- że nie wpłaciła wymaganego wkładu własnego, podczas gdy żadne z postanowień łączącej ją i Bank umowy oraz stanowiących część tej umowy regulaminów nie określają w jakiej kolejności, ani i w jaki sposób liczone będzie pokrycie wymaganego w banku wkładu własnego.

Zarzuciła również naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego przez przyjęcie, że na podstawie art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 pr.bank. strony umowy o kredyt określiły zobowiązanie w sposób jednoznaczny w walucie CHF, podczas gdy ze zgromadzonych w sprawie dowodów (zaświadczenia (...) SA, zeznania pozwanej), a przede wszystkim z treści postanowień umownych (§ 1 ust. 1 do 3 a) nie sposób przyjąć poprawności takiej oceny;
- art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie na podstawie jakiej normy prawa materialnego albo przepisów postępowania, sąd krajowy jest uprawniony do zmiany treści postanowień umownych, zastępując odwołania (przy wypłacie i spłacie kredytu) do tabel kursowych waluty CHF obowiązujących w banku - kredytodawcy kursem średnim NBP z dnia dokonania przeliczenia.

Ponadto, podniosła zarzut naruszenia prawa materialnego:

- art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w zw. z art. 385¹ §2 k.c. przez ich niezastosowanie i zastąpienie nieuczciwego postanowienia umownego przepisami prawa krajowego wbrew woli stron i wbrew treści łączącego strony stosunku zobowiązaniowego;
- art. 385² k.c. przez jego niezastosowanie i dokonanie oceny niedozwolonego warunku umownego wbrew temu przepisowi, przy zastosowaniu art. 69 ust. 1 i 2 pkt 4a) pr.bank., który wszedł w życie 10 grudnia 2012 r.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Równoległe z rozpatrywaną sprawą przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygn. akt I C 559/17 toczyła się sprawa z powództwa mBanku przeciwko M. G. i dłużnikowi rzeczowemu (...) sp. z o.o. we W. o zapłatę zobowiązań z będącej przedmiotem sporu umowy o kredyt hipoteczny. Wyrokiem z 6 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił powództwo, jako co najmniej nieudowodnione. Sąd Apelacyjny wyrokiem z 22 grudnia 2020r. (pod sygn. akt I ACa 766/19) oddalił apelację mBanku, nie podzielając jednakże stanowiska Sądu Okręgowego, zaprezentowanego w tamtej sprawie, tożsamego ze stanowiskiem Sądu Okręgowego w rozpatrywanej sprawie, że mimo abuzywności klauzul waloryzacyjnych i bez tych klauzul, umowa kredytu nadal obowiązuje i brak jest podstaw do uznania jej, w tym wypadku przesłankowo, za nieważną. Przeciwnie stwierdził nieważność przedmiotowej umowy o kredyt. Przyjął, że niejasne, niejednoznaczne i ostatecznie sprzeczne z dobrymi obyczajami postanowienia umowy zawierające klauzule waloryzacyjne, naruszające przy tym rażąco interes pozwanej jako konsumenta, prowadzą do nieważności całej umowy. Wykluczył możliwość uzupełnienia luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, wbrew woli konsumenta.

Sąd Apelacyjny w rozpatrywanej sprawie, będąc z mocy art. 366 k.p.c. związany rozstrzygnięciem zapadłym w sprawie I ACa 766/19, zobligowany był przyjąć, że zawarta przez pozwaną (...) Bank SA w dniu 22 kwietnia 2009r. umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) w kwocie 322.000zł jest nieważna. Rozstrzygnięcie to implikowało przyjęcie nieważności wszystkich zawartych w umowie o kredyt postanowień, w tym też normujących ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, zawarte w §3 ust. 3 umowy kredytu. Skoro pozwaną nie łączyła z powodem umowa ubezpieczenia (warunki ubezpieczenia określała umowa zawarta 25 maja 2007r. między powodem (...) Bankiem SA z siedzibą w W.), a do dochodzenia objętych pozwem roszczeń powoda uprawniały tylko postanowienia umowy o kredyt, która została uznana za nieważną, to już tylko ta okoliczność skutkowałą stwierdzeniem bezpodstawności powództwa.

Niemniej powództwo nie mogłoby zostać uwzględnione także z uwagi na abuzywność postanowień umowy o kredyt, na mocy których pozwana przystąpiła do ubezpieczenia, zawartych w §3 ust. 3 umowy o kredyt. Strony umowy o kredyt postanowiły, że zabezpieczenie spłaty kredytu będzie stanowić ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w (...) SA na 36 miesięczny okres ubezpieczenia, a jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem, ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 180 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu oraz, że kredytobiorca upoważnia Bank do pobrania środków z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,5% różnicy między wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem faktycznie wniesionym, tj. 2254zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia bez odrębnej dyspozycji. Zbliżonej, a w zasadniczym zrębie tożsamej treści postanowienie, zawarte we wzorcu stosowanym przez (...) Bank SA - wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 24 sierpnia 2012r. sygn. akt XVII AmC 2600/11 – zostało uznane za niedozwolone, a 12 czerwca 2015r. wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod poz. 6068, co zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 17 kwietnia 2016r., generalnie odniosło skutek także wobec osób trzecich.

Oceniając treść postanowień normujących ubezpieczenie niskiego wkładu na gruncie okoliczności rozpatrywanej sprawy, Sąd Apelacyjny także stwierdza, że postanowienia normujące ubezpieczenie niskiego wkładu zawarte w umowie o kredyt, będącej przedmiotem sporu stanowiło niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹§1 k.c. Umowa ubezpieczenia niskiego wkładu nie została z pozwaną indywidualnie uzgodniona. Nie zostały z nią też indywidualnie uzgodnione warunki przystąpienia do tej umowy. Przeczy temu przede wszystkim fakt, że postanowienia normujące te warunki pochodziły z wzorca umowy stosowanego przez poprzednika prawnego powoda przy zawieraniu tego typu umów. Pozwana nie miała rzeczywistego wpływu na treść tych postanowień w rozumieniu art. 385¹ § 1 w związku z 385¹ § 3 k.c. Nadto, postanowienia normujące ubezpieczenie niskiego wkładu nie przewidywały żadnych korzyści dla pozwanej, która zobowiązała się ponieść koszty ubezpieczenia, a także ryzyko regresu na wypadek zajścia zdarzenia uprawniającego ubezpieczonego do wypłaty świadczenia odszkodowawczego. Ochroną ubezpieczeniową został objęty wyłącznie Bank- kredytodawca. Już tylko ta okoliczność godziła w równowagę kontraktową stron i prowadziła do nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta, czyniąc niedozwolonymi postanowienia normujące ubezpieczenie niskiego wkładu. Ponadto, postanowienia te nie dawały pozwanej jakichkolwiek uprawnień w zakresie oceny zasadności kontynuowania umowy ubezpieczenia po upływie 36 miesięcy okresu kredytowania. We wzorcu umownym brak jest jakiegokolwiek zapisu wskazującego, na jaki okres umowa ubezpieczenia niskiego wkładu - po upływie okresu 36 miesięcy - zostanie automatycznie przedłużona. Wskazany został tylko i wyłącznie maksymalny okres ubezpieczenia wynoszący 180 miesięcy. Zapis umowny w omawianym zakresie jest zatem niejednoznaczny, niejasny i może dezinformować konsumenta co do przysługujących mu uprawnień. Poza tym umowa kredytu nie definiowała pojęcia „wkład wymagany”, jak również nie określiła jaka jest jego wartość, ani sposobu, czy metody jego obliczania, a powód nie wykazał, by kwestie te określał doręczony pozwanej Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach mPlanów. Podsumowując, skoro postanowienia normujące ubezpieczenie niskiego wkładu nie były z pozwaną indywidualnie uzgodnione i kształtowały jej prawa i obowiązki (jako konsumenta) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco

naruszając jej interesy, stanowiły niedozwolone postanowienia umowne i z mocy art. 385¹§1 k.c. nie wiązały pozwanej, były wobec niej bezskuteczne od początku zawarcia umowy.

Z tych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 496 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w sprawie przez Sąd Okręgowy w Częstochowie w dniu 21 listopada 2016 r. oznaczony sygn. I Nc 365/16 i w całości oddalił powództwo. Stosownie do takiego wyniku procesu, na zasadzie odpowiedzialności za jego wynik - w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108§1 k.p.c. - zasądził od powoda, jako strony przegrywającej na rzecz pozwanej 5.417zł z tytułu kosztów procesu, które wyczerpywało wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w stawce minimalnej określonej w § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17zł.

Ostateczny wynik procesu i regulacje art. 98§ 1 i 3 k.p.c. i art. 108 §1 k.p.c. implikowały obciążenie powoda również kosztami postępowania apelacyjnego, z tytułu których Sąd Apelacyjny zasądził od powoda, jako strony przegrywającej na rzecz pozwanej 4 050 zł. Kwota ta odpowiadała stawce minimalnej zastępstwa procesowego pozwanej w postępowaniu apelacyjnym, określonej w § 2 pkt. 6 z zw. § 10 ust. 1 pkt 2 z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Nadto, w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd Apelacyjny nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 3 805 zł z tytułu opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwana została zwolniona.

SSA Joanna Naczyńska SSA Mieczysław Brzdąk SSA Lucyna Morys-Magiera